

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravništvo: **Ljubljana, Sodna ulica št. 5.**

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čkovni račun št. 13.236.

Korupcija!

PRED SODIŠČE S KORUPCIJONISTI! — ZAHTEVAMO IZVRŠEVANJE ZAKONOV! — ČE VLADA TEGA NE IZVRŠI, JE BILO NJENO OPOZICIJONALNO KRIČANJE PROTI KORUPCIJI — NEMORALNO!

Čakamo dejanj!

„Ljudski Tednik“ je zapisal dne 12. junija t. l. v članku „Česa nam je treba“ nastopno:

„Splošna morala je med vojno in v povojnih letih veliko trpela in skoro bi rekli, da je pomanjkanje čuta odgovornosti napram splošnosti v višjih družabnih slojih veliko bolj razvito kakor pa v nižjih plasteh. Brezdvomno je, da so ravno slabi zgledi onih, ki bi morali biti po svoji izobrazbi in po svojem socialnem položaju prvi varuhi zakonitosti, slabo vplivali na množice in da so ravno ti ljudje največ krivi, ako propada v splošnosti vera v potrebo poštenosti ter pridobiva goli egoistični materializem v vedno širših krogih čimdalje več tal.

Posledica tega je razkroj vseh moralnih temeljev človeške družbe, posledica tega je dejstvo, da se čimdalje bolj izgublja v tej družbi zavest, da nima človek kot socialno bitje samo dolžnosti napram sebi, ampak tudi napram svoji okolici.

Kdor hoče pomagati človeški družbi in s tem tudi organizmu, v katerem živi, mora skrbeti predvsem, da se zakoni tega organizma izvršujejo tako, kakor ta organizem zahteva. Ljudstvo mora dobiti zopet zaupanje v moč zakona, dobilo pa ga bo samo tedaj, ako bo tudi videlo, da ga izpolnjujejo v prvi vrsti oni, ki so poklicani za njegove čuvarje.

Zakonodaja v naši državi še ni popolna, še manj popolna pa je njena eksekutiva. In zadnje je ravno tisto zlo, ki je eno glavnih vzrokov nezadovoljnosti množic. Ne mislimo pri tem na kako gotovo stranko, lopovi in nepoštenjaki imajo povsod svoj dom, kjer jim curlja zlato v njihovo egoistično bisago.

Dajte zakonom tisto veljavo, ki jo morajo imeti, izkazujte jim tisto spoštovanje, ki jim gre, skrbite, da se bodo izvrševali tako zgoraj, kakor spodaj, pa boste videli, kako hitro bomo prišli na čisto z vsemi političnimi, socialnimi in gospodarskimi problemi, ki nas nereseni duše.

Točno izvrševanje zakonov od ene kakor druge strani, nam je v prvi vrsti potrebno, ako nočemo, da zaidemo v kaos, iz katerega ne bi bilo izhoda, ali pa kvečjemu samo z velikimi nepreglednimi žrtvami.“

Dosedanje opozicijske, sedaj vladne stranke, so ves čas od lanskih volitev kričale, da je ves njihov boj proti radikalni stranki in proti demokratom namenjen v prvi vrsti za odpravo korupcije, ki da vlada v vseh panogah državne uprave ter za uvedbo reda v državi in enakopravnosti vseh državljanov kraljevine SHS. Spominjamo se še, kakšno velikansko gonjo je uprizorila opozicija v narodni skupščini proti bivšemu ministru za pravosodje dr. Lazi Markoviču. Takrat je narodna skupščina zavrnila obtožnico opozicije, češ, da je bila sprožena samo iz političnih razlogov, ne pa iz stvarnih vzrokov. Mi smo takrat konstatirali z ozirom na postopanje opozicije, od katere se velik del ni udeležil glasovanja za obtožnico, da stvar ni resna in da je samo navaden parlamentarni manever. Opozicijsko časopisje, v prvi vrsti „Slovenec“ in „Domoljub“, so to seveda zanikavali ter kričali, da odprava korupcije ne bo prej mogoča, dokler se radikalna stranka s Pašičem na čelu ne potisne popolnoma v stran in dokler ne dobi v svoje roke vodstva državnih poslov opozicijski blok.

To se je sedaj zgodilo. Opozicijski blok je na vladi in v tej vladi ni razen notranjega ministra Nastasa Petroviča, ki je radikalni disident, nobenega radikalca, kakor tudi ne nobenega demokrata iz Pribičevičeve družbe. Vlada ima sedaj POPOLNOMA PROSTE ROKE. DA PREIŠČE VSA DEJANJA BIVŠIH MINISTROV, KAKOR TUDI VSEH VIŠJIH VODILNIH URADNIKOV, V KOLIKO SO BILA V ŠKODO INTERESOM NAŠE DRŽAVE.

Sedanje vladno časopisje trdi, da je sedanja vlada Ljube Davidoviča vlada zakona, reda in pravice. Napovedujejo se važne izpremembe na vodilnih mestih državne uprave. Z ozirom na zatrdila voditeljev opozicijskega bloka, da je njihov glavni boj usmerjen proti korupciji ter za izvrševanje zakona, reda in pravice, pričakujemo OD VLADE, DA BO SPRAVILA PRED JAVNOST VSA DOKAZANA KORUPTNA DEJANJA IN DA BO VSE ONE LJUDI, KI SO JIH ZAKRIVILI V DRŽAVNI UPRAVI, POSTAVILA PRED NEPRISTRANSKA SODIŠČA, DA JIH DOSEŽE ZASLUŽENA KAZEN.

Z ozirom na to, da zatrjuje svojo voljo za izvrševanje zakona in pravice, pričakuje javnost od te vlade, da ne bo zamenjavala uradništva glede na njegovo politično pripadnost, temveč glede na njegovo strokovno usposobljenost, oziroma glede na čine korupcije, ki so jih zakrivali posamezniki.

Javnost pričakuje, da postavi sedanja vlada vse tiste, ki jim je kdaj kaj očitala v opoziciji, da so kaj zakrivali proti zakonom, pred sodišče.

Zahtevamo, da vlada točno izvršuje zakone, in to tem bolj, ker ni v nobeni zvezi s strankami, ki so bile prej na vladi ter ima popolnoma proste in nevezane roke na vse strani.

Sedanja vlada je dolžna, da to stori že radi tega, da dokaže pred vso jugoslovansko javnostjo, da je bilo njeno kričanje proti korupciji, ki se je baje vršila zadnja leta v državni upravi, upravičeno. Ako bi vlada tega ne storila, bi samo vzbudila upravičen sum, da je bilo kričanje njenih strank v opoziciji proti korupciji namenjeno samo demagoškimi in agitačnimi svrhama in da je bilo nemoralno. Sedanja vlada je sama sebi dolžna, da postavi vse korupcioniste pred sodišče.

Kar se tiče našega stališča v tem pogledu, smo ga mi označili že v zgoraj navedenem članku začetkom preteklega meseca, ki ga danes ponovno navajamo. Na tem stališču vztrajamo danes in bomo vztrajali tudi naprej ter ne bomo odnehali klicati:

„DAJTE ZAKONOM TISTO VELJAVO, KI JO MORAJO IMETI, SKRBITI, DA SE BODO IZVRŠEVALI ZAKONI TAKO ZGORAJ, KAKOR OD SPODAJ!“

Rešitev vladne krize.

V nedeljo je nastal v dalje časa trajajoči vladni krizi hipen preokret s tem, da je kralj ponudil Ljubi Davidoviču mandat za sestavo poslovne vlade. Davidovič je mandat sprejel, predložil zvečer kralju novo ministrsko listo, ki jo je kralj podpisal in v ponedeljek dopoldne so novi ministri prisegli na ustavo v roke kralja. V novi vladi je pet srbskih demokratov, štirje člani Jugoslovanskega ter trije člani Muslimanskega kluba.

Imenovanje nove vlade iz vrst opozicijskega bloka je sicer presenetilo javnost, vendar pa dokazuje, da hoče krona uporabiti skajna sredstva za ohranitev ustavno-parlamentarnih načel, zlasti še za to, ker so voditelji opozicijskih strank neprestano zatrjevali v svojih avdijencah pri kralju, da jim je v narodni skupščini večina zagotovljena, radi česar da so nove volitve nepotrebne.

Radikalna stranka in samostojni demokrati se nahajajo sedaj v opoziciji. Nova Davidovičeva vlada bo mogla delati z narodno skupščino samo toliko časa, dokler jo bo podpirala Radičeva stranka. Voditelji Radičeve stranke izjavljajo, da bodo podpirali vlado Ljube Davidoviča toliko časa, dokler se bodo v njej zastopane stranke držale sporazuma, ki so ga sklenile s HRSS. To se pravi, nova vlada je odvisna v vsakem pogledu od Radičeve stranke. Če ji Radičeva stranka v danem trenutku odpove podporo, lahko pride v še slabši položaj, kakor ga je prej imela Pašič-Pribičevičeva vlada, ki je imela za seboj vsaj dve kompaktni in glede naziranja o notranji ureditvi države strinjajoči se stranki. Veliko vprašanje je, kakšen je pravzaprav sporazum, ki so ga Davidovič, dr. Korošec in dr. Spaho sklenili z vodstvom Radičeve stranke.

O programu nove vlade še niso znane podrobnosti. Ljuba Davidovič, sedanji ministrski predsednik je izjavil časnikarjem, da bo vlada ožjega opozicijskega bloka razložila svoj program v vladni deklaraciji na prvi seji narodne skupščine. Nova vlada hoče posvetiti posebno pozornost invalidskemu zakonu, poljedelskim kreditom, zakonski predlogi o pobjanju korupcije, občinskim zakonom itd. Kakor zatrjuje Ljuba Davidovič, hoče posvetiti posebno pozornost izenačenju vseh zakonov, v kolikor se to doslej še ni zgodilo, izvesti pa

hoče tudi revizijo uradniškega zakona. O reviziji ustave in kakih avtonomijah seveda ni govora, dasi se je opozicijski blok osnoval svoječasno pač zaradi tega, da najde pot za sporazum glede rešitve ustavnih vprašanj in dasi se je ves čas vodil boj med dosedanjimi vladnimi in dosedanjimi opozicijskimi strankami v prvi vrsti radi ustavnih vprašanj.

Nova vlada pušča na strani ta vprašanja in časopisje ve poročati, da so njeni vodilni člani izrecno izjavili kroni, da se odpovedujejo zahtevam po reviziji ustave. Voditeljem strank opozicijskega bloka je bilo predvsem na tem ležeče, da preprečijo zaenkrat nove volitve in da se prikopeljejo do ministrskih stolcev, s katerih bi vsaj nekoliko lahko pripravili teren za volitve, ki bodo prišle gotovo prej ali slej.

Nova vlada bo imela sedaj priliko, pokazati, kaj zna. Predvsem bodo imeli priliko to pokazati njeni člani iz vrst Jugoslovanskega kluba, ki imajo v svojih rokah pet ministrskih portfeljev. Dr. Korošec je minister za prosveto in zastopnik ministrstva za vere, prof. Sušnik je minister za promet, dr. Kulovec minister za kmetijstvo in prof. Vesenjsek minister za agrarno reformo. V svojih rokah imajo zelo važna ministrstva. Če bodo člani Jugoslovanskega kluba kot ministri na svojih mestih, potem lahko pričakujemo, da bodo popravili vse to, kar so očitali dosedanjim vladam kot grehe, da so opravičevali svojo lastno nesposobnost pri delu v narodni skupščini. Dr. Korošec bo imel predvsem priliko, da kot minister za prosveto poskrbi v prvi vrsti za potrebe ljubljanskega vseničilišča, zlasti medicinske in tehnične fakultete, za ureditev gmotnih vprašanj katehetov, kot minister za vere za ureditev dohodkov katoliški duhovščini ter za ureditev razmerja med cerkvijo in državo itd. itd. Dr. Korošec naj kar pogleda v „Slovenca“ in „Domoljuba“, ki sta prinesla v zadnjih mesecih mnogo podobnih nasvetov. Posebno težka naloga čaka prof. Sušnika kot ministra za promet, od katerega pričakujemo, da uredi zmešnjavo, ki vlada z ozirom na ureditev plač osobju na naših železnicah. Pa tudi glede zboljšanja prometa mu bo preostalo še dovolj posla. Predvsem bi bilo tudi potrebno, da posveti vso pozornost trasi-ranju novih železnic v Sloveniji, kakor tudi preskrbi kreditov v to svr-

ho. Dr. Kulovec kot minister za poljedelstvo in kot nekdanji tajnik SLS gotovo pozna potrebe slovenskega kmeta, za katerega po prevratu SLS ni ničesar storila. Sedaj bo imela priliko, da stori kaj za **zboljšanje živinoreje** v Sloveniji, za **preskrbo dobre plemenske živine**, za **ureditev planin in pašnikov**, za **melijoracije** itd. Naj si preskrbi svoječasne načrte, ki jih je v tem pogledu izdelal kranjski deželni odbor. Kar se tiče **agrarnih reforme**, se ni storilo še prav ničesar, ako izvzamemo **nebrojne nepravilnosti**. Prof. Vesenjāk kot minister za agrarno reformo ima sedaj najlepšo priliko pokazati, kaj zmore in zna, ker doslej kot poslanec tega ni pokazal. Cela vrsta je vprašanj, ki jih je treba rešiti. Zavedlo bi nas predalet, ako bi jih hoteli navajati.

Jugoslovanski klub ima danes več moči kakor pa kadarkoli prej, ko je bil v vladi. Sedaj ima priliko, da **izpolni svoje obljube**, ki jih je dajal

pred volitvami ne samo kmetu in delavcu, temveč tudi obrtniku, trgovcu in sploh meščanu. Finančni minister je dr. Spahō, vodja muslimanskega kluba, ki je stal v narodni skupščini že lani v najozji zvezi z dr. Korošcem. Ministri iz Jugoslovanskega kluba bodo imeli torej dovolj prilicnosti izposlovati, da bo dal na razpolago zadostne kredite za potrebe **slovenskega ljudstva**. Naj ne pozabijo pri tem tudi **slovenskih bolnišnic**, o katerih se je v časopisju že dovolj pisalo in se še piše. Čakajo jih velike naloge in le **po njih delu jih bo sodilo slovensko ljudstvo**, zakaj sodbi se niso izognili, četudi so se zaenkrat izognili volitvam.

Avtonomije nam ta vlada ne bo prinesla, toda za ceno raznih gospodarskih dobrot in rešitev številnih socialno-političnih vprašanj bi jim ljudstvo odpustilo tudi njihove avtonomistične obljube.

Slovenski vojaki iz Makedonije!

Pred volitvami v narodno skupščino so poslanci SLS obljubovali na svojih agitačnih shodih, da bodo v narodni skupščini **skrbeli za to, da se slovenski vojaki ne bodo več pošiljali v makedonske garnizije in da bodo služili doma v Sloveniji med svojci**. Časopisje SLS z „Domoljubom“ na čelu je neštetokrat naglašalo to zahtevo SLS in ob razpravi državnega proračuna za vojno in mornarico so jo stavili poslanci Jugoslovanskega kluba tudi v narodni skupščini. Uspeha v tem pogledu doslej še niso dosegli.

Mi ugotavljamo, da si žele slovenski starši, najbolj pa njihovi sinovi, da bi služili svojo vojaško službo v svoji ožji domovini. To je bilo zlasti razvidno iz tistih pisem, ki jih je svojčas v precejšnjem številu priobčeval „Domoljub“ kot dopise slovenskih vojakov iz Makedonije, v katerih tožijo naši fantje, kakor tožijo navadno vsi vojaki, da jim je poleti prevroče, pozimi pa premraz, da si žele več in boljše menaže itd. Naj-

bolj pa govori za premeščenje slovenskih vojakov v domovino dejstvo, da niso vajeni podnebja v Makedoniji, kjer so **izstavljeni različnim boleznim**, v prvi vrsti **malariji**.

Sedaj, ko ima SLS štiri ministre v vladi, je dana možnost, da izpolni obljube svojim volilcem in zahteve, ki jih je stavil Jugoslovanski klub v narodni skupščini. To je tembolj možno, ker tvorijo **ministri iz vrst Jugoslovanskega kluba z muslimanskimi ministri**, ki pa si nasprotno žele svoje fante domov iz Slovenije, **večino v sedanji vladi**. Teško je dometi, da bi se vojni minister skupni zahtevi večine kabineta uprl in **da bi ne ugodil tozadevni zahtevi, ako jo bodo ministri SLS resno predložili**.

Sedaj je čas, da se vrnejo slovenski fantje domov iz Makedonije, da izpolni SLS svoje obljube in da preтвори besede v dejanja.

Zato: Vrnite nam slovenske fante iz Makedonije domov!

Londonska konferenca.

Oči vsega političnega gospodarstva sveta so trenutno obrnjene v London. Tam zboruje že dalje časa konferenca evropskih velesil, bančnikov in Amerike, ki ima za svoj cilj rešiti že enkrat problem nemških reparacij ter sploh urediti razmerje med Francijo in Nemčijo, ker brez urejenega razmerja med tema dvema državama ni niti misliti na ravnotežje v Evropi.

Konferenca se vrši, kakor se pač vrše vse take konference. Danes nam javljajo o doseženih uspehih, ki jih jutri zopet preklicujejo. Delo v tej konferenci ovira predvsem nasprotstvo med Francijo in Anglijo. Anglija je ljubosumna na svojo kopno sosedo, ki ima ali vsaj hoče imeti od Nemčije največ dobička. Sicer po-

polnoma zakonito, na temelju verzajske mirovne pogodbe, je Francija izvajala sankcije, ker Nemčija ni izpolnjevala določb mirovne pogodbe. Zasedla je Porenje in Poruhrje ter stavila pod kontrolo nemško produkcijo. To je zadelo Nemčijo do mozga. Jela je uvajati pasivno resistenco delavstva, podjetniki in večji industrijalci pa so se očitno upirali, na kar je Francija odgovorila z vojaškimi persekucijami.

Da vzpostavijo v Evropi red in mir ter da odstranijo iskro za morebiten nov požar, so evropske velesile pod patronanco Amerike, ki pa se vedno drži v gotovi razdalji opazovalca, priredile že cel kup konferenc, ki pa so se vse končale z neuspehom. Nepopustljivost je na vseh straneh.

Vprašanje reparacij ne izgine s političnega obzorja in treba je bilo še londonske konference.

Konferenca ima obsežen program in deluje precej zapleteno v treh komisijah. Kakor rečeno, ji je glavni cilj rešiti problem reparacij s strani Nemčije. Gre pa tudi za vprašanje železničarjev v rensko-vestfalskem železniškem omrežju.

Da je ob strani močne Nemčije Francija nemogoča, to Francozi odkrito izjavljajo. Da pa brez zdrave Nemčije ni ravnovesja v Evropi, je tudi jasno. Tako stojimo pred uganiko: Kaj storiti, da bo volk sit in ovca cela?

Z ozirom na povojne posledice in francosko antagonijo napram svoji krvni, zgodovinski in gospodarski sovražnici je mogla Evropa soditi, da se Nemčija ne bo mogla sama dvigniti; če bi se pa dvignila — bi utegnila zrasti Evropi čez glavo. Na to je mislila predvsem Francija, ko je začela nastopati s prav občutnimi sankcijami. In vendar se mora reparacijsko vprašanje enkrat rešiti. Po dolgotrajnem diplomatiziranju, iz katerega je vlek el največ koristi (prav-zaprav mednarodni) veleindustrijalec Stinnes, je prišla Evropa do tega, da se more Nemčija vzpostaviti le z izdatnim inozemskim posojilom in da bo le potem kos zadostiti svojim obveznostim. Pri tem je Evropa resno računala tudi na bogatega strica v Ameriki. To načelo posojila Nemčiji je prodrlo in londonska konferenca stoji pred načinom, kako izvesti idejo posojila in kako pridobiti jamstev za povračilo in smotreno uporabo posojenega kapitala.

Kjer je mnogo interesov, je mnogo svetovalcev. In tu jih je bilo

obilno. Svetovale in posredovale so vse države, vendar se je končno izkazal za najboljšo podlago takozvani Dawesov predlog.

Nemčija torej dobi ogromno posojilo s strani antante, da bo zmožna enkrat za vselej spraviti reparacije z dnevnega reda. Ne bo lahko to delo, ker posledice vojne so nedogledne. Zato hočejo imeti Francozi, ki se jih stvar v glavnem tiče, dovolj in zadostnih garancij. Precej garancij so si Francozi že sami pridobili z zasedbo Porenja in Poruhrja ter nameščenjem francoskega in belgijskega železničarstva na rensko-vestfalskem ozemlju. O podrobnih določbah, ki se tičejo jamstev, sklepa prva komisija, ki v par dneh dovrši svoje delo.

Značilno za potek konference sta dve dejstvi. Inicijativa posojila in realizacija posojilnega načrta prehaja iz rok držav popolnoma v roke zasebnih bančnikov in Amerika se začinja odtegovati. Kar se tiče prve točke, so pogajanja sprva zadel na velike težkoče; vendar so se nasprotja med angleškimi, francoskimi in belgijskimi bančniki v toliko izgladila, da je pričakovati ugodnih uspehov. To kaže tudi sklep konference, da se povabi Nemčija k neposrednim razgovorom.

Glede Amerike pa opazujemo, da izvaja svojo staro taktiko. Le gleda in opreza. V odločilnem trenutku pa poseže vmes, z odločno kretnjo ali pa se umakne.

V interesu Evrope pa je, da se z londonsko konferenco stavi z dnevnega reda ta kočljivi problem, ker čakajo Evropo še težka vprašanja, ozirajoča se z — iztoka.

Politični pregled.

Zborovanje radikalne stranke.

Prošli teden je zboroval v Belgradu glavni odbor radikalne stranke, na katerem je Nikola Pašič poročal o političnem položaju. V svojem poročilu je naglašal, da radikalna stranka ne more opustiti svojega dosedanega stališča glede vidovdanske ustave in da mora v interesu države storiti vse, da se ta ustava izvede v vseh podrobnostih. Pašič je ob tej priliki pozival člane radikalnega glavnega odbora in radikalne poslance, naj varujejo edinstveno disciplino stranke in naj združijo vse svoje sile za izvrševanje strankinega programa. Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanovič, ki ga je kralj poveril, naj prouči možnost za sestavo koncentracijske vlade, je naglašal, da ostane zvest načelom radikalne stranke in smatra za nemogoče vsako sodelovanje z Radičem in pa z grupami, ki bi hotele v vlado nepriznavajoč ustavnega stanja. Program narodne koalicije, ki hoče striktno izvedbo ustave, je tudi njegov program in on celo očita dosedanjim vladam, da niso dovolj energično izvajale ustave. Smatral je

za svojo dolžnost, da se pogaja za delazmožnost parlamenta. Opozicija pri razgovorih revizije ustave sploh ni omenila in se je zato mogel z njo pogajati. Po daljših razpravah je glavni odbor radikalne stranke zaključil v soboto svoja posvetovanja ter sprejel resolucijo, v kateri odobrava smer sedanje politike radikalne stranke, ugotavlja popolno enodušnost v stranki, izreka zaupanje vodstvu stranke v pričakovanju, da bo v duhu strankinega programa negovalo odnose bratstva in sloge med Srbi, Hrvati in Slovenci in da bo vpoštevalo vsa objektivna dejstva, ki morejo vplivati na pravilno reševanje vseh vprašanj, važnih za narod in državo.

Nova vlada.

S tem, da je glavni odbor radikalne stranke odobril Pašičevo politiko, je postala onemogočena Jovanovičeva akcija za sestavo koncentracijske vlade, v kateri bi bila poleg radikalne stranke tudi ena ali druga stranka iz opozicijskega bloka. Kralj je tekom nedelje poveril šefu opozicijskega bloka Ljubi Davidoviču, naj sestavi poslovno vlado, ki bi bila

T. Dieliez:

Strašna noč.

„Ostane nam samo še eno upanje,“ je rekel. „Spominjam se, da sem na poti semkaj videl opuščeno lovsko kočo, ki ne more več biti doleč. Ako se nam posreči, da jo dosežemo, smo zaenkrat rešeni, če ne nas raztrgajo volkovi,“ je šepetal. „Ako pride do tega, milostivi gospod, bodite usmiljeni, in rešite gospodično mučne smrti pod volčjimi zobmi s tem, da ji ugasnete luč življenja z eno svojih pištol!“

Ozrl sem se na starega zvestega služabnika; po licu mu je zdrknila solza; pokimal mi je, da potrdi zmišel svojih groznih besed.

Nikoli ne pozabim tega trenutka. Ledeni mraz mi je pretresel ude, ko sem se ozrl na ljubki obraz svoje sestre in ko sem pomislil, da bom moral že v nekaj sekundah ubijati, dočim ona pošilja pobožne molitve v nebo, v čigar voljo se je udala brez mrmrnanja.

Kmalu so nas ljuti sovražniki obkolili z obeh strani; videl sem, kako

so se jim širile nozdrvi, kakor bi nas hoteli preizkusiti, preden planejo po nas.

V tem grozovitem trenutku sem se udal obupu. Levica mi je zgrabila pištolo; z negotovim pogledom sem iskal glavo svoje sestre. Zdelo se mi je, da nisem več človek, temveč besneča zver pustinje, ki hoče drugim odžreti plen. Nehote sem z desnico izdrl lovski nož iz nožnice. Pred očmi mi je plaval kri; drugega nisem videl kot požrešne volkove in obširno sneženo ravan.

Tu se je ena od zveri silno zalepela, da bi skočila na sani; a moj udarec jo je zadel, da je hropeč padla nazaj. Aninija se je onesvestila ob strani družabnice, ki je že davno omedlela.

„Dobro!“ je vzkliknil stari Rosko. Hranite smodnik in poslužujte se noža ter kopita. Že vidim kočo. Le še nekaj trenutkov vztrajajte, in rešeni bomo!“

Te besede so mi vrnile prisotnost duha. Rosko je brez usmiljenja šibal konje in uboge živali so se napenjale do skrajnosti. Vtaknil sem pištolo v

kožuh in stal pokonci v saneh z dvignjenim kopitom v rokah.

Ali z grozečim nastopom ali z obnovljeno brzino konj, ki je prese-netila naše sovražnike, smo se znatno oddaljili od zasledujočih nas volkov, kar je bilo za nas velikega pomena. Ogledal sem se in zapazil tik nas odprta vrata koč. Rosko je veselo vzkliknil, zadržal konje in skočil s sani. „Tu smo, tu smo!“ je zaklical. „Sedaj pa ne zamudimo nití trenutka!“

Medtem se je Aninija osvestila. Z občudovanja vredno prisotnostjo je skočila s sani. Rosko je odnesel še vedno nezavestno družabnico v koč. Jaz sem vstopil zadnji. Ko smo bili v koči, mi je stari služabnik iztrgal puško in stekel vun. Začudeno sem gledal za njim, in ko sem mu sledil z očmi, sem videl, da bo nemudoma okoli nas nešteto volkov. Poklical sem Roska in ga rotil, naj se ne izpostavlja po nepotrebnem nevarnosti. A že je dosegel svoj namen. Z dvema mogočnima pokoma biča je odpodil konje. Nato se je vrnil v koč, ki sta jo v tem trenutku

naskočila dva najbližja volkova. Oba je pobil s puškinim kopitom, stopil k nam in zapahnil trdna hrastova vrata. Bil je že skrajni čas!

Zaman bi slikal čustva, ki so valovila v meni tiste trenutke. Mnogo let je že prešlo od takrat, mnogo sem doživel, vendar so ostali spomini na one dogodke sveži v moji duši.

Ko je Rosko nagnal konje (edina možnost, da se morebiti rešijo), je imel toliko prisotnosti duha, da je snel s sani gorečo svetilko. Ko so volkovi zunaj tulili, se zaganjali v vrata in naskakovali trdno zatvorjena okna, smo preiskali notranjost našega pribežališča.

Našli smo same gole stene. Ob eni steni je stala klop iz gline, v kotu pa je ležalo nekaj pol strohne slame. Zraven smo našli nepopačljiv zaklad, grmado suhega lesa, da se lahko 24 ur obranimo mraza. Stari služabnik je takoj zakuril in blagodejna toplota se je razširila po koči. Dim je uhajal pri luknji, kakor jih imajo navadno lovske koč.

(Dalje prihodnjč.)

sposobna delati s parlamentom. Ljuba Davidovič je še tekom dneva sestavil novo vlado iz vrst srbskih demokratov ter Jugoslovanskega in muslimanskega kluba. Nova vlada je sestavljena tako-le: Ministrski predsednik Ljuba Davidovič, ministrski podpredsednik, minister za prosveto in zastopnik ministra za vere dr. Korošec, zunanji minister dr. Voja Marinkovič, minister za pošte in brzojav Pera Markovič, minister za trgovino in zastopnik ministra za šume in rude dr. Ilija Šumenkovič, minister za promet prof. Anton Sušnik, minister za javna dela Dragotin Pečič, minister za kmetijstvo dr. Kulovec, minister za agrarno reformo prof. Ivan Vesenjaki, minister za finance dr. Mehmed Spaho, minister za socialno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje dr. Šefkija Behmen, minister za vojni in mornarico general Stevan Hadžič. V novi vladi je pet demokratov, štirje člani Jugoslovanskega kluba, trije muslimani in radikalni disident Nastas Petrovič. Vlada je bila v ponedeljek dopoldne zaprisežena.

Seja ministrskega sveta.

Na seji ministrskega sveta dne 28. t. m. je vlada sklenila: 1. da se skliče narodna skupščina; 2. da izdajo ministri okrožnice, v katerih zapovedujejo uradništvu, da vestno izpolnjuje zakone ter da spoštuje red in mir v državi; 3. da ministri ob prevzemu konstatirajo stanje poedinih resorov; 4. da se izvede revizija zakona o uradnikih in pripravi zakon za pobiranje in kaznovanje korupcije; 5. da minister pravde ukine sekvestre in revidira reparacije. Na seji se je izvolil ukazni odbor, ki sestojajo iz ministrov — dr. Kulovca, dr. Behmena, Nastasa Petroviča in Pečiča. Nadalje je ministrski svet razpravljal o saniranju privatnih kreditov.

Zasedanje narodne skupščine.

Ministrski predsednik Davidovič je bil v ponedeljek na dvoru, kjer ga je sprejel kralj v avdienci. Predsednik vlade je pri tej priliki predložil vladarju v podpis ukaz, s katerim se sklicuje narodna skupščina za 6. avgusta na izredno zasedanje. Vladar je ukaz podpisal. Na tej seji zbornice odstopi dosedanje predsedništvo. Dokler se ne izvoli novi predsednik, bo predsedoval razpravam narodne skupščine njen najstarejši član. Kot najstarejši kandidat za novega predsednika prihaja v poštev Davidovičev Dragutin Pečič, ki bo v tem slučaju odstopil kot minister za gradbe, na njegovo mesto pa bi prišel poslanec Živojin Rafajlovič. Kot

prva točka dnevnega reda, bo postavljena izjava nove vlade. Po debati o vladni deklaraciji bo vlada zahtevala zaupnico in potem zaključila izredno zasedanje ter odgodila zbornico do septembra.

Zemljoradniki.

Zemljoradniki še niso določili, ali naj podpirajo novo vlado, ali ne. V njihovih vrstah je nastalo v tem pogledu nesoglasje. Skupina okoli Joce Jovanoviča zahteva, da stopijo zemljoradniki v kabinet. Drugi zopet hočejo, da ostanejo zemljoradniki popolnoma nevtralni. Večina zemljoradniških poslancev, posebno oni iz Bosne pa hočejo v opozicijo proti vladi zaradi dr. Spaha in njegove stranke.

Pogoji Radičeve stranke.

Zastopniki Radičeve stranke so po časopisnih vestih predložili novi vladi pogoje, pod katerimi bi jo podpirali v narodni skupščini. Pogoji vsebujejo razne zahteve, da se postavijo razne osebe iz krogov HRS in Hrvatske zajednice na vplivna in vodilna mesta na Hrvatskem, da to, da se dovoli Radiču svoboden povratek v domovino, ter da se ustavi proti njemu uvedena kazenska preiskava radi veleizdaje in drugih zločinov. Zahtevajo tudi, da se jim prepusti Hrvatska v upravo in da se iz Hrvatske odpravijo vsi Iržavni uradniki, ki so se eksporirali kot pristaši narodnega edinstva in bili zagovorniki vidovdanske ustave. Šele, če bi vlada sprejela te pogoje, bi radičevci bili pripravljeni se razgovarjati o takih točkah, od katerih izpolnitve je odvisna njihova podpora vladi.

Razmerje moči v parlamentu.

Vladni blok razpolaga z nastopnimi skupinami v narodni skupščini: Davidovičeva stranka 32 poslancev, Jugoslovanski klub 24, muslimani 18, radikalni disident 1, skupaj 75 poslancev. Izven vlade so nastopne skupine, ki bi bile pripravljene podpirati Davidoviča: Radičevci 68 poslancev, razni disidenti 10, Nemci 8. Neodločeni so: Džemijet 14 poslanec, disidenti 3. Opozicija šteje: radikalci 104, demokrati 15, skupaj 119 poslancev, zemljoradniki 11. Atanasijevićeva skupina 3. Opozicija šteje skupno 133 glasov. Vladno časopisje zatrjuje, da razpolaga vlada ne glede na male skupine in disidente s 173 poslanci, opozicija pa v najboljšem slučaju s 121 poslanci. Razmerje moči med vlado in opozicijo se bo najbolje pokazalo pri glasovanju o vladni deklaraciji v narodni skupščini.

Politične vesti.

+ **Znižanje davkov.** Kdor je čital časopise SLS, ve, da je od nekdanj obljubovalo, da bodo poslanci SLS predvsem delali na to, da se znižajo davki, kakor hitro pridejo do moči in oblasti. V resnici tarejo davki najhujše prebivalstvo v Sloveniji, ker se pri nas zelo vestno in včasih tudi preveč vestno pobirajo. O tem smo si vsi edini. Edini si nismo samo radi krivde. Časopisje SLS je trdilo, da je temu kriva belgrajska osrednja uprava, drugi so pa trdili, da so krivi poslanci SLS, ki niso znali v narodni skupščini doseči, da bi se izenačila davčna bremena v vseh pokrajinah države oziroma da bi se uvedel tak davčni sistem, po katerem bi ne bili prizadeti ravno najbednejši sloji prebivalstva. Sedaj je odpadel edini izgovor voditeljev SLS, da nimajo moči, da bi kaj dosegli za olajšanje davčnih bremen. Prišli so na vlado, njihov najožji zaveznik je finančni minister in kakor sami zatrjujejo, jim je z Radičevimi poslanci zagotovljena v narodni skupščini zanesljiva večina. Delajo lahko, kar hočejo. Sedaj imajo priliko ugodno, kakor nikdar poprej, za omiljenje davčnih bremen slovenskemu prebivalstvu, ker sede sami v osrednji belgrajski upravi, ki jim ne more nuditi nobenega vzroka več za izgovore. Sedaj imajo priliko, da povrnejo Sloveniji v preve-

lik meri vplačane davke v obliki državnih izdatkov za potrebe slovenskega ljudstva. Sedaj imajo priliko, da ustanove pravične temelje enotnemu davčnemu sistemu za vso državo in da zberejo v to svrhu vse potrebno gradivo za prihodnji državni proračun in finančne zakone, ki so s tem v zvezi. Sedaj imajo priliko, da dokažejo upravičenost svoje kritike in ako bodo dosegli res kake pozitivne uspehe, bomo mi prvi, ki jih bomo priznali. Še bolj pa jim bo hvaležno slovensko ljudstvo. Naj govore dejanja!

+ **Kaj je z avtonomijo?** »Domo-ljub« pravi: »Od svojega avtonomi-stičnega stališča nismo odstopili niti za las. Dobro vemo, da bo mogoče v Sloveniji razviti plodnosno delo šele, kadar bo izpremenjena vidovdanska ustava in revizija ustave ostane slejkoprej naša glavna zahteva.« — Tako pravi »Domo-ljub«. Dr. Korošec pa ničesar ne pravi, on molči in kakor vse kaže, se bo začela peti zopet stara pesem: »Doma avtonomisti, v Belgradu centralisti.« Zakaj, če bi silil dr. Korošec v Belgradu preveč z avtonomijo v ospredje, se mu zna zgoditi, da se mu upre Davidovič s svojimi srbskimi demokrati. To bi bil vzrok, da bi se njemu in njegovim tovarišem zamajali ministrski stolci, kar bi gotovo ne bilo ljubo voditeljem SLS, ki so se z največjo te-

žavo pririli do vlade. Zato dr. Korošec molči. Po našem mnenju bo prišla avtonomija zopet na dnevni red takrat, ko bo Jugoslovanski klub zopet v opoziciji.

+ **Vesetje nad sestavo nove vlade** je gospodom okoli »Slovenca« tako zmešalo glave, da groze na vse strani z veliko metlo. Pometati hočejo tudi na pošti, o kateri pravijo, da jo je treba temeljito očistiti. Kakor kaže, se hočejo gospodje posluževati pod novim režimom istih metod, katere so očitali prejšnjim režimovcem. Sodimo, da na ta način ne bo došlo do reda v državni upravi, ako bo nova vlada sodila ljudi po političnem naziranju, ne pa po strokovni usposobljenosti. Zgodi se lahko, da sedanja vlada kmalu odleti, pa se bo pod novo zapela ista melodija, ki jo pa bodo morali poslušati zopet samo ljudje iz nasprotnih političnih struj. Pot maščevalnosti nas ne vodi do reda in pravice.

+ **Kaj bo s komunisti?** Za komuniste se je SLS zadnje čase zelo toplo zavzemala. Prejšnja vlada je komuniste zaprla in njihovim organizacijam zaplenila premoženje ter jim razpustila tudi njihovo Neodvisno delavsko stranko, češ da so se komunisti pregrešili proti obstoječim državnim zakonom. Po svojih zvezah s komunisti in po izkazanih simpatijah zanje so voditelji SLS sedaj ko so sami na vladi, dolžni, da pokažejo praktično svojo ljubezen do komunistov. Če so komunisti nedolžni, morajo izposlovati, da se izpuste iz zaporov, če pa so po zakonu v resnici krivi, naj to ugotove, da bo javnost vedela, v koliko je bilo pisanje časopisja SLS glede protikomunistične gonje upravičeno.

+ **Zunanja politika nove vlade.** Novi zunanji minister dr. Marinko-

vič je izjavil, da so smernice naše zunanje politike določene po geografskem mednarodnem položaju naše zemlje ter po mirovnih pogodbah, s katerimi se je zaključila svetovna vojska. Varstvo teh pogodb in razvijanje mednarodnega položaja v smislu teh pogodb ostane še nadalje glavna skrb našega zunanjega ministrstva. Naša zunanja politika se v bistvu ne more spremeniti z novo vlado. Izpremembe se lahko tičejo samo metode in načina. Iz te izjave zunanjega ministra je razvidno, da se naša zunanja politika v bodoče ne bo mnogo izpremenila in bržkone je bilo to tudi eden glavnih pogojev, pod katerimi se je poverila Davidoviču nova vlada. Ako zunanji minister naglašja, da bo naša zunanja politika solidarna z mednarodnim demokratičnim gibanjem v Evropi, je to samobsebi umevno, zakaj jasno je, da se moramo ozirati na mednarodni politični položaj.

+ **Vrnitev Radića.** Kakor poročajo iz Zagreba, je pričakovati, da se Stjepan Radić v kratkem vrne domov.

+ **Čestitke dr. Korošcu.** »Slovenec« poroča, da je dr. Korošec poleg drugih brzojavnih čestitk prejel tudi čestitko od prof. Remea v imenu izvrševalnega odbora SLS. Zanesljivi viri poročajo, da je istočasno poslal brzojavno čestitko dr. Korošcu prof. Remen. Sedaj je vprašanje, katera čestitka je bolj tehtna...

+ **Riba pri glavi smrdi** in zato se mora glava odrezati, je zapisal včerajšnji »Slovenec«. Tega mnenja so tudi tisti ljudje, ki niso poslali dr. Korošcu in njegovim ljudem pozdravnih brzojavk ob imenovanju za ministre.

Domače vesti.

Gg. dopisnikom in naročnikom!

Uredništvo in upravništvo »Ljudskega Tednika«, ki se je doslej nahajalo v Ljubljani, Sodna ulica št. 5, se s prihodnjim tednom preseli v svoje nove prostore na Bregu št. 12, kamor naj blagovolijo vsi gg. dopisniki in naročniki odslej dalje pošiljati svoje dopise oziroma naročnino.

— Vse p. n. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za »Ljudski tednik«, naprošamo, naj to čimprej store in se v to svrhu poslužijo pošt-nih položnic, ki so bile nedavno priložene našemu listu. Kdor potrebuje poštne položnice, naj to sporoči upravi »Ljudskega tednika«.

— Vse naročnike prosimo, da nam blagovolijo takoj vsako spremembo svojega bivališča naznaniti v svrhu rednega dopošiljanja našega lista.

— Dr. Perič — gerent mestne občine ljubljanske. Minister notranjih zadev Nastas Petrovič je podpisal ukaz, s katerim se vladni komisar na ljubljanskem magistratu dr. Viljem Krejči razrešuje poverjene mu dolžnosti. Notranji minister je odločil, da se postavi za gerenta bivši župan dr. Ljudevit Perič.

— **Trasiranje novih železnic v Sloveniji in na Hrvatskem.** V Belgradu se je osnovala posebna komisija za trasiranje železniških prog v Sloveniji in na Hrvatskem. Trasirale se bodo proge: Kočevje-Vrbovsko (varijanta Kočevje-Brod-Moravice), Črnomelj-Vrbovsko (varijanta Črnomelj-Ogulin), Straža-Kočevje, Rogatec-Krapina-Golubovec, žel. postaja Bakar-luka Bakar, Koprivnica-Varaždin in Veliki Zdenci-Končanica. Vse te proge bodo normalnotirne.

— **Kobilice v skopljanski okolici.** V okolici Skoplja so se pojavile velike množine kobilic, ki so povzročile veliko škodo na raznih kulturah.

— **Vojaški manevri.** Vojaške čete v področju IV. armije bodo imele meseca septembra letos prvič po prevratu velike manevre. V času od 1. do 10. septembra se vrše garnizijski, od 10. do 20. divizijski, od 20. do 30. septembra pa armijski manevri. Za armijske manevre je določeno ozamlje med Varaždinom in Belovarom.

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA: kavnega pridatka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabožčke. — »Pravi:FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Gospodarstvo.

Davčna uprava.

Med bistvenimi krivci našega hirajočega gospodarstva je vsekakor porušena davčna uprava. Živimo v eni državi, imamo isto ustavo in isto zakonodajo, vendar se vrši uprava države ne samo v vsaki pokrajini, človek bi rekel, skoro v vsaki vasi na drug način. Skoro ne moremo pojmiti, zakaj bi se en zakon, prirejen za vso državo, tudi po vsej državi ne izvajal enakomerno in točno, saj imamo vendar oblast, ki bi to lahko izsilila. In ravno pri davčni upravi, ki jo poljedelec neposredno občuti, je toliko nerednosti, da kriči do neba. Zato ni čudno, da se od vseh strani čujejo pritožbe in prošnje za zboljšanje dosedanjega stanja.

Iz tega razloga nas tudi ne more presenetiti nezadovoljnost z davčnim sistemom v Vojvodini. Vojvodina nam je nekaka predpoda obljubljenega dežele. In res je Vojvodina pokrajina, kjer bi vladalo največje blagostanje, ako bi bila uprava v redu. Tako pa čujemo tudi odondod bridke pritožbe, ki se večinoma osredotočujejo na nerednosti v davčni upravi. Dva glavna vzroka sta, ki davčno upravo okužujeta in jo napravljata nesposobno, da bi pravilno ustrezala svojemu namenu. Prvi vzrok je nezmožno, nekvalificirano uradništvo, drugi pa to, da občine še sedaj nimajo avtonomije.

Med davčnim uradništvom po vsej državi, v Vojvodini posebej, se nahajajo večinoma Rusi. Doma so bili mogoče čislani možje in popolnoma na svojem mestu, tu pa niso kos svoji nalogi. Že nepoznanje jezika svoje okolice, ljudstva, med katerim delajo, jim onemogoča poslovanje. Dalje ne poznajo razmer, končno jim je pa vse eno, gospodarstvo jim je deveta briga, da le žive. Vrh tega se navadno obnašajo tako izzivajoče in nasilno, da mora ljudstvo mnogo pretrpeti pod njimi. Letos, ko je povodenj uničila toliko plodnega polja v Vojvodini, se davčni sistem tem bolj težko občuti.

Vzpričo nesposobnosti davčnega uradništva ni čudno, da vpliva ta okoliščina močno na državno blagajno. Vse moči je bilo treba pomnožiti. Kjer sta preje vzorno opravljala svojo službo dva uradnika, jih sedaj mečka deset ali še več. Pa še ti streljajo samo kozle. Kar so včeraj zveržili, morajo danes zavreči. Seveda so med njimi tudi častne izjeme. Toda ena sama lastovka ne napravi poletja.

Drugi vzrok je, kakor smo omenili, to, da pogrešajo občine avtonomije. Zato jim ne preostaja drugega, da se zatekajo v okrilje te ali one politične stranke, da si z njeno pomočjo pomagajo dalje. Tu pa se pričinja strankarstvo, ki pomenja za občinsko gospodarstvo rak rano. Stranki je preklicano malo mar za blaginjo ljudstva. Vse koristi, ki jih ima ljudstvo od stranke, je le navidezno, koristi, ki jih nudi stranka občini, pa je penasta fraza. Stranke nastavljajo po občinah svoje zaupnike, ki so nekaki vohuni, ki donašajo stranki na ušesa, kje bi se dalo kaj iztisniti. Naloga teh ljudi obstoji pravzaprav v tem, da poročajo oblastim o imovinskih razmerah, po katerih se ravna obdavčevanje. Da je njihovo poročanje neobjektivno, je več ko dognano. Tu igrajo ulogo strankarski odnošaji, sorodniške vezi, osebna razmerja itd.

Ako pomislimo, da se širijo te nezdrave razmere tudi na druge pango državne uprave, nas je v resnici strah, kam privede vse to. Pa vlada seveda nima časa, da bi posegla v to in z močno roko napravila red. Red pa je neobhodno potreben zlasti pri davčni upravi. Brez zdrave davčne politike ni zdravega gospodarstva in brez zdravega gospodarstva ni zdrave države.

* **g** **Važnost uspeha našega velesajma.** Znaní so izreki, da v Jugoslaviji niti najmožnejši činitelji niso vedeli, kaj se izdeluje v naši državi in v koliki meri. Tudi ako bi imeli prvovrstno upravo, bi preteklo do-

kaj časa, predno bi zbrali v red statistične podatke industrijske stroke. Posebno pa je bilo še delo oteškočno, ker je pri nas lahko rečemo skoro večina podjetij po preobratu spremenila svoje obrate v toliko, da so se specializirali na proizvodnjo gotovih, včasih novih izdelkov, za katere so se ji zdeli tržni predpogoji najugodnejši. In to spreminjanje se vrši še vedno. Poleg tega se ustanavljajo dan za dnem nova podjetja pri nas kakor v ostalih pokrajinah, in ta podjetja se širijo in večajo. Vse to onemogočuje pregled in ako bi hoteli določiti sproti množino razpoložljivih izdelkov — in seveda tudi potrebo — bi bilo treba posebnih gospodarsko-statističnih uradov, ki bi bili organizirani, centralizirani in ki bi se imeli pečati le s to zadevo. Vsaka trgovska zbornica posebej povečini ve točno ter zanesljivo, kaj se proizvaja v njenem območju, toda manj je poučena za tuja področja. Dalje je neznan kakovost izdelkov, kar igra danes, ko se zopet uveljavlja normalna svetovna konkurenca, vedno večjo vlogo. Pri onih gospodarsko-političnih enotah, ki imajo za seboj že dajšo dobo gospodarske skupnosti, je teren bolj znan; kupec in konzument ve, katerim trvdkam naj več, katerim manj zaupa. Pri nas vsega tega še ni, pokrajine, ki sestavljajo našo novo državo, so bile doslej deli različnih gospodarsko-političnih enot. Da se ti razdruženi in na novo združeni gospodarski deli organično spoje in zaključijo tako skupnost, ki bo v polni meri izrabljala možnost proizvodnje in v polni meri zadostila tržnim potrebam, je naloga velesajmov, med katerimi je ljubljanski na prvem mestu. Čim večji bo njegov uspeh, tem hitreje bo korakala naša država po gospodarsko urejeni poti naprej, tem preje bomo spravili v red razmerje med izvozom in uvozom. Vsi naši gospodarski veččaki zahtevajo, da se zmanjša naš uvoz in poveča izvoz; ako se gostje iz ostalih pokrajin prepričajo, da lahko v Sloveniji dobe marsikaj, kar so doslej dobivali od zunaj, ako se nadalje domenijo za event. nekoliko drugačne izdelke v bodoče, bo to torej tudi za zmanjšanje uvoza prvovrstne važnosti. In s tem v zvezi stoji valuta in vsa dražinja, kratkomalo ves naš gospodarski napredek. Zato z napetostjo pričakujemo otvoritve letošnjega velesajma.

g **Posebnosti letošnjega velesajma.** IV. Ljubljanski velesajem, ki se vrši v času od 15. do 25. avgusta t. l. v Ljubljani, je posebne važnosti za naše poljedelce. Upoštevajoč agrarni značaj naše kraljevine, je sejmka uprava skrbela za to, da najde poleg raznovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov poljedelec na IV. Ljubljanskem velesajmu vse, kar rabi za svoje gospodarstvo. Na velesajmu se bo tedaj nudila vsakemu najboljša prilika za nakup raznovrstnih gospodarskih potrebščin, poljedelskih strojev, raznega orodja, raznih umetnih gnojil, vsakovrstnega blaga itd. — Z letošnjim velesajmom je zvezana tudi velika razstava konj. Poleg tega bo v paviljonu „L“ pod geslom „Priroda Slovenije“ prirejena špeciijelna razstava z vsemi zanimivostmi iz lovskega, planinskega in ribiškega življenja. Prireditelji te špeciijelne razstave so: Slov. lovsko društvo v Ljubljani, Slov. ribarsko društvo v Ljubljani, Slov. planinsko društvo v Ljubljani in Jugoslovanska zveza za tujski promet v Ljubljani. — Osnutke in dekoracijo za to špeciijalitetno letošnjega velesajma je izvedel akademični slikar Josip Marija Gorup s sodelovanjem arhitektov Brata Hus. Vsem obiskovalcem bu nudila izvanredni užitek.

g **Razstava konj na Ljubljanskem velesajmu.** Po soglasnem sklepu kmetijskega odseka Ljubljanskega velesajma se priredi na dan 24. avgusta t. l. samo razstava konj. Razstava goveje živine se je morala na podlagi došlih prijav za letos iz raznih tehničnih vzrokov opustiti. Priglasila za razstavo se sprejemajo še do 5. avgusta t. l.

g **Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1924 (ponedeljek). Šola je dvoletna. Ž njo je v zvezi internat za gojence. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša do preklica mesečno samo 75 dinarjev, kakor sedaj po srbskih kmetijskih šolah, dokler ministrstvo za kmetijstvo ne ukrene drugače; sinovi ubožnih kmetovalcev so pa tudi te oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). Prošnje za sprejem je pošiljati direktiji državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. avgusta 1924. Kako se prošnja napravi, odnosno opremi in vsi drugi splošni ter podrobni pogoji za

sprejem učencev so točno razvidni iz tiskane prospekta (uredbe s programom), koja tiskovina se pošlje vsakemu zanimancu proti plačilu 5 dinarjev v gotovini; nje takojšnja nabava se nujno priporoča.

g **Menični krediti za obrtnike.** Narodna banka se je odzvala zahtev obrtnikov, ki so preko obrtniških zbornic in drugih svojih organizacij zahtevali otvoritev meničnih kreditov, in bo dajala te kredite obrtnikom, ki trpe na pomanjkanju denarja. S tem bo obrti znatno pomagano.

g **Špekulativno dviganje žitnih cen.** Novosadski „Vidovdan“ ugotavlja, da so se mogle cene žitu na novosadski borzi dvigniti le s širjenjem krivih vesti in s pomočjo tujega kapitala. Hausse je povzročila ameriška in z njo v zvezi budimpeštanska špekulacija. Dalje so, kakor poroča list figurirali terminski posli, pri katerih se vrši verižna trgovina, povečali cene in da je pri dviganju cen sodelovala špekulacija neke večje jugoslovanske skupine s tujim kapitalom. List zahteva energične mere proti umetnemu zvišanju cen.

g **Zunanja trgovina Bolgarske.** Tekom prvih petih mesecev t. l. je uvozila Bolgarska raznega blaga v vrednosti 2284.7 milijona levov napram 2101 milijonom levov v istem času leta 1923. Izvoz tekom tega časa pa predstavlja vrednost 1708.1 milijona levov napram 1653.8 milijona letov za isto dobo v letu 1923. Potemtakem je uvoz v prvih petih mesecih t. l. napram isti dobi lanskega leta za 183.7 milijona levov večji.

Raznoterosti.

r **Enrico Caruso in psiček.** Eden najslavnejših pevcev modernega časa je bil Italijan Enrico Caruso. Umrl je 2. avgusta 1921. Njegov tenor je bil nekaj posebnega, in ga je vabil ves svet, naj pride pet. Bil je v velikem ameriškem mestu Philadelphia. Znan milijarder mu je ponudil bajno svoto, če pride pet k njemu na dom. Caruso je prišel, in peljali so ga v razkošno opremljeno dvorano. Kar gledal je, ko je videl tam samo milijarderja in majhnega psička, ne pa izbrane družbe, kakor jo je bil pričakoval. Milijarder mu je rekel, naj poje. In zapel je eno svojih najlepših pesmi. Takoj je pa začel pes besno lajati; gospodar je vstal, dal umetniku roko in mu je rekel prav ravno dušno: „Hvala vam tisočkratna! Sedaj lahko nehate in greste. Hotel sem samo vedeti, če bo moj pes tudi takrat tulil, kadar vi pojete.“

r **Koliko časa lahko stradaš?** Koliko časa so živa bitja lahko brez hrane? To so vedeli že davno, da vzdrži pes 30 do 60 dni, in so mislili, da mora človek gotovo doseči isti čas. In res je tako. Leta 1831. je umrl v francoskem mestu Toulouse morilec Granier po 65 dneh gladovanja. Leta 1880. je Amerikanec dr. Tanner stradal v New Yorku pod najstrožjim nadzorstvom 40 dni in je po kratkem času popolnoma spet okreval. Italijan Succini 30 dni nič jedel, Italijan Morlati v Parizu pa 50 dni. Kakor se še spominjamo, je umrl župan irskega mesta Cork Sarney šele po 73 dneh gladovanja, a so mu vlivali v usta juho, kadar se ni zavedal. Sesavci umro navadno takrat, ko so izgubili 40 odstotkov svoje teže. Do lakotne smrti izgubijo 80 odstotkov masti, jeter in vranice 60 odstotkov, mišic, krvi in ledic 27, kosti 13, možganov, hrbtnega mozga in živcev 2.6 odstotkov. Kakor vidimo, se najbolj važni deli telesa redijo med stradanjem od manj važnih. Splošno pa lahko rečemo, da človek brez resnih posledic lahko strada 30 dni. Če bi to vedel finančni minister! Nategnil bi davčni vijak, da bi nas tridesetkrat bolj stisnil!

r **„Čeka“.** Med stvarmi, ki so prišle na dan povodom umora posl. Matteottija, je najzanimivejše odkritje in razkrinkanje tajne fašistovske teroristične organizacije, ki so ji dali italijanski listi ime „Čeka“, in sicer po ruski organizaciji „Čeka“, t. j. „čerezvyčajnij komitet“, ki se imenuje skrajšano po začetnih črkah obeh besed č in k „Čeka“. V Rusiji je to nekaj izreden odbor za pobijanje protirevolucionarnega gibanja, ki je razširjal posebno v prvih letih ruske revolu-

a izvoz je večji za 54.3 milijona levov. Trgovinska bilanca se je torej napram lani poslabšala, ker se je primanjkljaj povečal od 447.2 milijona na 576.6 milijona levov.

g **Kakšna bo letina v Rusiji.** Zadnja poročila o letini na Ruskem so mnogo neugodnejša od prejšnjih. Uničenih je 10 mil. desjatin zemlje, dočim navajajo dosedanja poročila le 5 in pol milijona. Na 52 in pol milijona desjatinah bo žetev srednja in le na 4 milijonih desjatin je računati z dobro letino. Prihodnjo žetev cenijo na 2.765 milijonov. Potrošila se bo takole: za živalsko krmo 406 milijonov, za posetev 555 milijonov, za vojsko in mornarico 33 milijonov, za prebivalstvo 1554 milijonov; skupaj 2553 milijonov, tako da ostane prostih 212 milijonov pudov. V tej vsoti pa je obseženih 165 milijonov pudov, ki so ostali od prejšnjega leta, tako da bo prebivalstvo razpolagalo le z nekaj na 50 milijoni pudov. Ni dvoma, da bo kupovalna zmožnost prebivalstva z ozirom na slabe letine pustila. Zvišanje agrarnih cen, ki ga mislijo uvesti v Rusiji, bi moglo to kupovalno zmožnost ojačiti, ako bi prebivalstvo razpolagalo z večjimi količinami žita. Industrijski krogi sovjetske Rusije ostro kritizirajo govorice, da bi se na ta način preprečila kriza. Oni menijo, da bi bila ravno redukcija tvornic vzrok zvišanju cen, kar pa je treba na vsak način preprečiti, ker se je sicer bati še hujšega gladovanja. Vse te podatke potrjujejo tudi uradna glasila sovjetske vlade.

cije strah in trepet po vsej Rusiji. Sedaj se je odkrilo, da obstaja slična organizacija tudi v fašizmu. Fašistovska čeka je sestavljena iz dveh delov: iz političnega in akcijskega oddelka. Akcijske oddelke tvorijo takoimenovani fašistovski arditii. Politični oddelek obstoji iz gotovega števila tajnih fašistovskih agentov, ki imajo nalogo nadzorovati dejanje in nehanje nasprotnikov fašizma, pa tudi dejanje in nehanje fašistov samih. Akcijski oddelki fašistovskih arditov pa so določeni za izvrševanje nasilij, ki se seveda ne kaznujejo. Te organizacije imajo po „Popolu“ na vesti znani pokolj v Turinu v decembru l. 1922., pri katerem je našlo smrt 12 oseb, ne da bi se bila kdaj odredila preiskava, in še razna druga nasilja in zločine. Dumini, ki je bil aretiran kot osumljen umora posl. Matteottija, je bil glavni inšpektor fašistovske „Čeke“.

r **Ščitimo ptice.** Mnogo je med nami ljudi, ki ne vedo, koliko koristi imamo od ptic. Ako pomislimo, da polovi sova na leto nad tisoč miši; da nalovi lastovica dnevno okrog 1000 muh; da pozoblje jerebica na leto okrog 30.000 raznih črvov; da usmrti en sam škorec 840 polžev na leto; da odneseta vrabec samec in samica v gnezdo tisoče gosenic, — ako to pomislimo, potem koj spoznam potrebo ščitenja ptic. Ako bi ptice ne bilo, bi mrčesa naša polja kmalu opustošila, ker se silno naglo množe.

r **Zamorka kot poslanec.** Edini črni poslanec nacionalne skupščine v Clevelandu (Ohio) je zamorka Geo S. Williams. Izhaja iz rodbine nekega zamorskega duhovnika iz Savanne. Par let že deluje kot politična vzgojiteljica svojih rojakov. Zamorska poslanica je doživela te dni svoj prvi uspeh. V nekem vprašanju je bila izvoljena kot referentka in je izvedla zadevo slajno, pa čeprav je imela kot zamorka najtežje stališče.

Izdaja konzorcij „Ljudskega tednika“. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Pošljite naročnino!

Edini tihi pisalni stroj
L. C. Smith & Bros mod. 8.
brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo: Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.